

بسم الله الرحمن الرحيم

درس دوم : هم خانواده و هم وزن

در زبان عربی به دسته کلماتی هم خانواده می گویند که از یک ریشه گرفته شده باشند و حرف های اصلی آنها پشت سرهم بیایند.

مثال: نَصَرَ(یاری کرد)، ناصر(یاری کننده)، منصور(یاری شده)، يَنْصُرُونَ(یاری می کنند) و ... که ریشه آنها ن ص ر است.

✦ نکته : ریشه همان حروف اصلی کلمه است.

در زبان عربی حروف اصلی یک کلمه سه حرفی، چهار حرفی و پنج حرفی می باشد که پنج حرفی مختص اسم است.

✦ نکته: کلماتی که ما با آنها سرکار داریم اکثراً سه حرفی و درصد کمی چهار حرفی می باشند.

✦ نکته : به حرف اول در ریشه فاءُ الفعل، به حرف دوم عینُ الفعل و به حرف سوم لام الفعل می گویند.

مثال: در کلمه نَصَرَ ن ← فاء الفعل ص ← عین الفعل ر ← لام الفعل

← شناخت این موضوع به ما کمک می کند تا براحتی معنای اصلی یک کلمه را بدست بیاوریم و با استفاده از یک ریشه کلمات مختلفی را با کاربرد مورد نظر بسازیم.

✦ نکته : ترتیب در ریشه کلمات بسیار مهم است و اگر دو کلمه ریشه شان دارای حروف یکسان بوده ولی ترتیب نداشتند هم خانواده نیستند.

مثال: عَلِمَ و عَمِلَ

✦ نکته : در دسته کلمات هم خانواده به حروفی غیر از حروف اصلی حروف زاید می گویند.

سوال: در مثال نَصَرَ(یاری کرد)، ناصر(یاری کننده)، منصور(یاری شده)، يَنْصُرُونَ(یاری می کنند) حروف زاید را مشخص کنید ؟

✦ نکته : برای شناخت ریشه یک کلمه می توانید به کتاب فرهنگ لغات عربی مراجعه نموده و یا چند هم خانواده آن کلمه را به ذهن آورده و ریشه کلمه را از آن دسته کلمات استخراج کنید.

🌞 **وزن چیست ؟** وزن در واقع همان آهنگ است و در زبان عربی یعنی با استفاده از ریشه های مختلف و حروف زاید یکسان وزن های یکسان ساختن

✦ نکته : کلمات هم وزن دارای ریشه های مختلف ولی حروف زاید یکسان هستند.

مثال: عالم(دانا)، کاتب(نویسنده) شاکر(سپاسگزار)، ناصر(یاری کننده) و ... که همه کلمات با آهنگ و حروف زاید یکسان آمده اند.

↑ نکته: شناخت وزن ها به ما کمک می کند تا بتوانیم برای مقاصد مختلف کلمات مربوطه را ساخته و استفاده کنیم.

↑ نکته: برای آنکه ریشه ای را به وزن کلمه ای تبدیل کنیم لازم است سه حرف اصلی ریشه را زیر حروف اصلی (فاء الفعل، عین الفعل و لام الفعل) قرار داده سپس حروف زاید را طبق همان چیزی که است اضافه نماییم.

مثال: با استفاده از وزن فَعیل و حروف اصلی (ش ه د) کلمه مربوطه طبق جدول زیر ساخته می شود:

ل	ی	ع	فَ
د	ی	ه	شَ

↑ نکته: اوزان در زبان اعرابی مختلف هستند که در هر درس با هر کدام از آنها و کاربردهای آنها آشنا می شوید.

✕ فوق العاده (نکاتی هستند که در درس های بعدی به آن اشاره خواهد شد) ← نشانه های مونث بودن، مثنی، جمع و ... هیچکدام در وزن کلمه تاثیر نمی گذارد و اهمیتی ندارد. به عنوان مثال کلمات منصرون، مکتوبات، معلوم و معدوده همه دارای یک وزن هستند.